

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.44

(Prot.Nr.48, 2.§)

2015.gada 8.oktobrī

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr. 1991/15/7.3.2./7

Par “VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe” un AAS “Baltikums” apvienošanos

- 1 Konkurences padome (turpmāk – KP) 07.09.2015. saņēma ziņojumu un 09.09.2015. papildinājumus pie 07.09.2015. iesniegtā ziņojuma par apvienošanos, “VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe” iegūstot izšķirošu ietekmi pār AAS “Baltikums”, (turpmāk tekstā – Ziņojums).
- 2 Izvērtējot Ziņojumā ietvertu informāciju secināms, ka Ziņojums atbilst Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanos” prasībām (turpmāk – Noteikumi) un atbilstoši Konkurences likuma 16.panta pirmajai daļai pilna Ziņojuma iesniegšanas datums ir 09.09.2015.
- 3 VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe ir Austrijā reģistrēta sabiedrība ar reģistrācijas Nr. FN 75687 f, tās juridiskā adrese – Schottenring 30, A-1010 Vīne, Austrija.
- 4 AAS „Baltikums” ir reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003387032, tās juridiskā adrese – Ūdens iela 12-115, Rīga, LV-1007.

Izvērtējot Ziņojumā sniegto un papildus iegūto informāciju, KP

konstatēja:

I APVIENOŠANĀS DALĪBNIKI

- 5 **VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe** (turpmāk – VIG) ir akciju sabiedrība, kas reģistrēta Vīnes un Prāgas biržās. Ziņojumā norādīts, ka VIG darbības veidi ietver apdrošināšanas starpniecību, apdrošināšanas konsultācijas, aizdevumu starpniecība, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, organizatoriskus pakalpojumus citām sabiedrībām, tiešu un netiešu apdrošināšanas darbību, kā arī pārapirošināšanu. Ziņojumā norādīts, ka aptuveni 70% VIG akciju pieder un izšķirošu ietekmi tajā realizē savstarpējā apdrošināšanas sabiedrība Wiener Städtische Wechselseitiger Versicherungsverein-Vermögensverwaltung – Vienna Insurance Group, kas veic holdinga sabiedrības funkciju, bet pārējie ~30% akciju ir brīvi pieejamas biržā.
- 6 Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju VIG, kuras galvenā pārvalde atrodas Vīnē, ir viena no lielākajām korporācijām Eiropā, kas piedāvā plašāko apdrošināšanas produktu klāstu. VIG,

kuras pārvaldībā ir Centrāleiropas un Austrumeiropas apdrošināšanas tirgus līderi, ir pārstāvēta 25 valstīs un pārvalda aktīvus 39 miljardu EUR vērtībā, tai pieder 50 apdrošināšanas kompānijas dažādās valstīs.¹ VIG pievienošanās Baltijas valstu tirgum notika 2008.gada sākumā, kad tā iegādājās 100% Compensa Life Vienna Insurance Group SE akciju no tās iepriekšējā akcionāra Suomi Mutual Life Assurance Company².

- 7 VIG ir tieša vai netieša izšķiroša ietekme šādos uzņēmumos, kas veido tās apgrozījumu Latvijā: Compensa Life Vienna Insurance Group SE Latvijas filiāle, Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group Latvijas filiāle un SIA "Compensa Services".
- **Compensa Life Vienna Insurance Group SE** uzsāka savu darbību 1993.gadā Igaunijā un tai ir filiāles Latvijā un Lietuvā. **Compensa Life Vienna Insurance Group SE Latvijas filiāle** 2007.gadā reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā kā ārvalsts komersanta filiāle ar reģistrācijas Nr.50003958651, juridiskā adrese: Vienības gatve 87H, Rīga. **Compensa Life Vienna Insurance Group SE Latvijas filiāle** specializējas dzīvības apdrošināšanā ar uzkrājumu veidošanu, privātās pensijas apdrošināšanā, uzkrājošajā apdrošināšanā bērniem, nelaimes gadījumu un veselības apdrošināšanā fiziskām un juridiskām personām³.
 - Polijas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrība Compensa Towarzystwo Ubezpieczen S.A. 2012.gada nogalē izveidoja filiāli Latvijā. Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group Latvijas filiāle reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā kā ārvalsts komersanta filiāle ar reģistrācijas Nr. 40103587577, juridiskā adrese: Mūkusalas iela 101, Rīga. Kā norādīts Ziņojumā tā sniedz visa veida nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus privātpersonām un uzņēmumiem, ieskaitot īpašuma, transporta, mājlopu, mežu, nelaimes gadījumu, komercdarbības pārtraukšanas kā arī citu risku apdrošināšanu.
 - Ziņojumā norādīts, ka SIA "Compensa Services" tika dibināta ar mērķi radīt priekšnosacījumus Polijas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrība Compensa Towarzystwo Ubezpieczen S.A darbības uzsākšanai Latvijā, kā arī sniegt apdrošināšanas starpniecības pakalpojumus. SIA "Compensa Services" 2012.gadā reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.40103534334, juridiskā adrese: Mūkusalas iela 101, Rīga. Sabiedrība turpina sniegt apdrošināšanas starpniecības pakalpojumus galvenokārt nedzīvības apdrošināšanas jomā, apkalpojot tikai VIG uzņēmumus.
- 8 Ziņojumā norādīts, ka nevienam no 7.punktā uzskaitītajiem uzņēmumiem atsevišķi vai kopīgi, tai skaitā ar 5.punktā norādītajiem uzņēmumiem, nav izšķiroša ietekme citos Latvijas uzņēmumos un VIG pārvaldes iestāžu locekļi nedarbojas pārvaldes iestādēs citos Latvijas uzņēmumos ārpus VIG.
- 9 Kā norādīts AAS „**Baltikums**” (turpmāk – Baltikums) gada pārskatā par 2014.gadu, tā ir nedzīvības apdrošināšanas akciju sabiedrība, kas šajā nozarē darbojas no 1998.gada un piedāvā plašu produktu klāstu. Baltikums ir 55 biroji Latvijas pilsētās, kā arī filiāle Lietuvā.
- 10 Galvenais Baltikums akcionārs, kas kontrolē 80,27% akciju, ir AS BBG. Savukārt 19,73% akciju pieder AS Baltikums Bank, Aleksandram Peškovam – 0,14% un Sergejam Peškovam – 0,14%.
- BBG ir Latvijas Republikas komercreģistrā reģistrēta akciju sabiedrība ar reģistrācijas Nr.40003234829, juridiskā adrese: Mazā Pils iela 13, Rīga. Ziņojumā norādīts, ka AS BBG galvenais komercdarbības veids ir centrālo biroju darbība. Kā norāda Ziņojuma

¹ Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group Latvijas filiāle informācija - http://www.compensa.lv/content_lv/shareholder.html?id_cell=1&id_right=3

² Compensa Life Vienna Insurance Group SE informācija – <http://www.compensalife.eu/LV/show.asp?docID=public.compensalife.vig&lngID=lv>

³ Compensa Life Vienna Insurance Group SE informācija – <http://www.compensalife.eu/LV/show.asp?docID=public.compensalife>

iesniedzēji, AS BBG kontrolē dažādus uzņēmumus Latvijā un citās valstīs, tai skaitā AS Baltikums Bank. Tā kā AS BBG ir darījuma rezultātā kontroli zaudējošais pārdevējs, tad pilna informācija par tā kontrolētām sabiedrībām Ziņojumā nav sniegta.

- Baltikums Bank ir Latvijas Republikas komercreģistrā reģistrēta akciju sabiedrība ar reģistrācijas Nr. 40003551060, juridiskā adrese: Smilšu iela 6, Rīga. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju AS Baltikums Bank sniedz plašu finanšu un konsultāciju pakalpojumu klāstu privātpersonām un uzņēmumiem⁴.
- 11 Saskaņā ar Ziņojumā norādīto Baltikums nav tieša vai netieša kontrole pār kādu uzņēmumu. Savukārt Baltikums pārvaldes locekļi vienlaikus darbojas kā pārvaldes locekļi virknē citu uzņēmumu un tiem pieder vairāk kā 10% akciju kapitāla dažādos uzņēmumos Latvijā, bet to darbības veidi ir saistīti ar citām nozarēm un neviens no tiem neveic darbību apdrošināšanas pakalpojumu vai ar to vertikāli saistītā tirgū.

II APVIEŅOŠANĀS VEIDS

- 12 Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto „*Tirgus dalībnieku apvienošanās ir (..) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (..) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem.*”
- 13 Saskaņā ar Akciju pirkuma līgumu paredzēts, ka darījuma rezultātā VIG pārņems vienpersonisku kontroli pār Baltikums komercdarbību. Tādējādi darījums saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktu uzskatāms par apvienošanos vienam tirgus dalībniekam iegūstot izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku.

III KONKRĒTIE TIRGI

- 14 Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „*konkrētais tirgus – konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu*”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „*konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt ar šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības*”.
- 15 Atbilstoši Noteikumu 2.punktam apvienošanās rezultātā ietekmētais tirgus ir: 1) konkrētais tirgus, kurā darbojas apvienošanās iesaistītie tirgus dalībnieki; 2) ar konkrēto tirgu, kurā darbojas viens no apvienošanās iesaistītiem tirgus dalībniekiem, vertikāli saistīts tirgus, kurā darbojas cits apvienošanās iesaistīts tirgus dalībnieks.
- 16 Eiropas Komisija (turpmāk – EK) izšķir trīs apdrošināšanas produktu kategorijas: dzīvības apdrošināšana, nedzīvības apdrošināšana un pārapirošināšana. Vienlaikus EK vispārēji apsver, ka pastāv atšķirība starp šādiem segmentiem nedzīvības risku apdrošināšanā: (1) nelaimes gadījumu un slimības apdrošināšana, (2) transportlīdzekļi, (3) īpašums, (4) jūras, aviācijas un transporta ("MAT"), (5) atbildība, (6) kredīts un galvojumi, (7) ceļojumi.⁵
- 17 Tai pašā laikā EK pieļauj no pieprasījuma puses arī sīkāku nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu dalījumu pa apdrošināšanas veidiem⁶, jo katrs apdrošināšanas veids sedz dažādus riskus, to īpašības, prēmiju apmērs un nolūki ir atšķirīgi, un parasti klientam nepastāv apdrošināto risku aizstājamības iespējas. Tādējādi no pieprasījuma viedokļa katrs apdrošināšanas veids var veidot atsevišķu preces tirgu.

⁴ AS Baltikums Bank informācija - <http://www.baltikums.eu/lv/about-us/>

⁵ Komisijas lēmumi lietās COMP/M.6957 - IF P&C/ TOPDANMARK
http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m6957_20130923_20310_3291881_EN.pdf un
 COMP/M.4701 Generali/PPF Insurance Business
http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m6957_20130923_20310_3291881_EN.pdf

⁶ Komisijas lēmumi lietās IV/M.759 – Sun Alliance/Royal Insurance
http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m759_en.pdf un COMP/M.3395 – Sampo/If Skadeförsäkring; http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3395_en.pdf

- 18 Vērtējot no piedāvājuma viedokļa EK atzinusi, ka dažādu apdrošināšanas veidu pakalpojumu sniegšanā nav ievērojamu atšķirību, darbības nosacījumi ir līdzīgi un apdrošināšanas sabiedrības parasti sniedz pakalpojumus dažādu risku apdrošināšanā. Jebkura apdrošināšanas sabiedrība var viegli pārslēgties no viena apdrošināšanas riska veida pakalpojumu sniegšanas uz citu riska veidu. Lielākajai daļai apdrošināšanas sabiedrību ir licence plaša spektra apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai, līdz ar to nepastāv būtiski šķēršļi pārslēgties uz citu apdrošināšanas riska veidu pakalpojumu sniegšanu⁷.
- 19 Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī to, ka apvienošanās dalībnieki sniedz virkni dažādu risku apdrošināšanas pakalpojumus un apvienošanās rezultātā koncentrācijas izmaiņas notiks nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu tirgū, KP lietas ietvaros kā konkrētās preces tirgu nosaka nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu tirgu.
- 20 Konkurences likuma 1. panta 3. punkts nosaka, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām. Ievērojot EK praksi⁸, kur apdrošināšanas pakalpojumu ģeogrāfiskais tirgus noteikts pamatā kā nacionālais tirgus, KP secina, ka lietas ietvaros konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas Republikas teritorija.

IV IETEKMES UZ KONKURENCI IZVĒRTĒJUMS

Apvienošanās mērķis

- 21 Publiski pieejamajā informācijā norādīts: “*Līdz ar apdrošināšanas kompānijas Baltikums AAS akciju paketes pārdošanu ir realizēts BBG AS grupas mērķis samazināt tos biznesa virzienus, kas saistīti ar produktu un pakalpojumu sniegšanu mazumtirdzniecības kanālos. Iegūtie līdzekļi tiks izmantoti finanšu pakalpojumu attīstīšanai starptautiskajos tirgos.*”⁹ Papildus tam Ziņojumā norādīts, ka (*).
- 22 Ziņojumā norādīts, ka Baltikums un citu uzņēmumu iegāde Baltijā ir starptautiskas paplašināšanās plāna daļa un viens no būtiskākajiem VIG stratēģijas aspektiem. Tā būs kārtējā ārvalstu sabiedrības iegāde, palielinot VIG bruto parakstīto prēmiju apjomu Latvijā par aptuveni 36,6%. Tas arī nodrošinās, ka VIG kļūs par vērā ņemamu apdrošināšanas tirgus dalībnieku Latvijā, radot spēcīgāku konkurenci ar esošajiem uzņēmumiem, kas sniedz nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus. Turklāt VIG ir mērķis iegūt statusu kā vienai no lielākajām apdrošināšanas sabiedrībām Austrumeiropā.

Tirgus dalībnieki un tirgus daļas

- 23 Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – FKTK) publiski sniegto informāciju, nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus sniedz pieci tirgus dalībnieki, kas reģistrēti Latvijā („BTA Insurance Company” SE, AAS „Gjensidige Baltic”, AAS “Balta”, AAS “Baltijas apdrošināšanas nams” un Baltikums)¹⁰ un deviņas ārvalstīs reģistrētu sabiedrību filiāles (Compagnie française d'assurance pour le commerce extérieur Latvijas filiāle, Swedbank P&C Insurance AS Latvijas filiāle, GROUPAMA SA Latvijas filiāle “GT BALTICS”, If P&C Insurance AS Latvijas filiāle, Seesam Insurance AS Latvijas filiāle, Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group Latvijas filiāle, Uždaroji

⁷ Komisijas lēmums lietā COMP/M.4950 - Aviva/Bank Zachodni

http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m4950_20080205_20310_en.pdf

⁸ Komisijas lēmumi lietās IV/M.759 – Sun Alliance/Royal Insurance

http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m759_en.pdf, lietā IV/JV.21 – Skandia /Storebrand / Pohjola http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/jv21_en.pdf u.c;

⁹ AAS Baltikums preses relīze - <http://www.baltikums-online.lv/info/mediju-telpa/preses-relizes/apdrosinasanas-uznemuma-aas-baltikums-akcijas-iegadajas-austrijas-uznemums.html>

¹⁰ FKTK dati par tirgus dalībniekiem nedzīvības apdrošināšanas tirgū

(<http://www.fktk.lv/lv/tirgus-dalibnieki/apdrosinasana/nedzivibas-aas.html>)

akcine bendrove draudimo kompanija "PZU Lietuva" Latvijas filiāle, ERGO Insurance SE Latvijas filiāle, If P&C Insurance Ltd (Publ) Latvijas filiāle)¹¹.

- 24 Izmantojot aprēķinos FKTK publiski sniegto statistiku¹² par bruto prēmiju apmēru dažādu risku apdrošināšanā, kā arī Baltikums un VIG sniegtos datus par to bruto prēmiju apmēru nedzīvības apdrošināšanā Latvijā, KP konstatē, ka, Baltikums tirgus daļa pēdējo trīs gadu laikā nav būtiski mainījies un nepārsniedz 10% (*). Savukārt VIG tirgus daļa nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu tirgū pirmajā darbības gadā Latvijā nedaudz pārsniedza 1%, bet 2014.gadā ir mazāka par 5% (*).

Tabula Nr.1

Apvienošanās dalībnieku tirgus daļas (%) 2012. – 2014.g. (*)

- 25 2014.gadā apvienošanās dalībnieku kopējā tirgus daļa nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu tirgū nesasniedz 10% un tikai divos no apdrošināšanas veidiem tā pārsniedz 20%. Ņemot vērā VIG nelielo tirgus daļu kā kopumā tā arī atsevišķos apdrošināšanas veidos, uzskatāms, ka apvienošanās rezultātā koncentrācija nedzīvības apdrošināšanas tirgū mainīsies nebūtiski.

Šķēršļi ienākšanai tirgū un pakalpojuma sniedzēja izvēle

- 26 Par galveno administratīvo šķēršli ienākšanai konkrētajā tirgū var tikt uzskatīts Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumā norādītais noteikums par nepieciešamību iegūt licenci apdrošināšanas veikšanai (9.panta otrā daļa). Licences darbībai Latvijā ar noteiktiem apdrošināšanas veidiem izsniedz FKTK.
- 27 Apdrošināšanas sabiedrībām jāizpilda virkne normatīvā regulējuma prasības, kā arī būtiska ir finanšu pieejamība darbībai tirgū, kas vērtējamas kā barjeras ienākšanai tirgū. Piemēram, licences saņemšanai komersants iesniedz FKTK iekšējās kontroles sistēmas politikas pamatprincipu un procedūras aprakstu, tarifu aprēķināšanas metodiku, darbības uzsākšanai nepieciešamo izdevumu aprēķinu un informāciju par līdzekļu avotiem šo izdevumu segšanai u.c. Prasības minimālā sākotnējā kapitāla apmēram ir no 1,9 miljoniem eiro līdz 3,7 miljoniem eiro, atkarībā no riska grupas, kura apdrošināšanas pakalpojuma sniegšanai tirgus dalībnieks vēlas saņemt licenci. Apdrošināšanas sabiedrībām jāievēro nosacījumi attiecībā uz ieguldījumiem, tehniskajām rezervēm un citas normatīvos noteiktās saistības.
- 28 Klienta iespēja mainīt apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēju lielā mērā ir atkarīga no apdrošināšanas līguma perioda. Kā norādīts Ziņojumā, virknē apdrošināšanas veidu tipiski ir īstermiņa līgumi, kas tiek slēgti uz gadu vai pat īsāku periodu, un klientiem ir viegli mainīt pakalpojuma sniedzēju.
- 29 Ziņojumā norādīts, ka Baltikums turpinās tirgū darboties ar zīmolu, kas tiks noteikts atbilstoši VIG mārketinga stratēģijai. Akciju pirkuma līgums ietver nosacījumus (*).
- 30 Konkurences likuma 16. panta trešā daļa nosaka, ka KP ar lēmumu aizliedz apvienošanās, kuras rezultātā rodas vai nostiprinās dominējošais stāvoklis vai var tikt būtiski samazināta konkurence jebkurā konkrētajā tirgū. Analizētajā tirgū ir pietiekami spēcīgi konkurenti, kas piedāvā savus pakalpojumus dažādu risku apdrošināšanā. Apvienošanās rezultātā nerodas un nenostiprinās kāda tirgus dalībnieka dominējošais stāvoklis, kā arī netiek būtiski samazināta konkurence nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumu tirgū Latvijā vai kādā no konkrētiem apdrošināšanas veidiem, līdz ar to šāda apvienošanās ir atļaujama.

¹¹ FKTK dati par apdrošināšanas sabiedrībām no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kuras izmantojušas dibināšanas brīvību

(<http://www.fktk.lv/lv/tirgus-dalibnieki/apdrosinasana/pakalpojumu-sniedzaji-no-eez/dibinasanas-briviba.html>)

¹² FKTK statistikas dati, http://www.fktk.lv/lv/statistika/apdrosinasana/ceturksna_parskati/2013-06-07_apdrosinasanas_tirgus_2013_gada_1_ceturksni/

Ievērojot visu augstāk minēto, kā arī pamatojoties uz Konkurences likuma, 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otrās daļas pirmo punktu, 16.panta pirmo un ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut apvienošanos, "VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe" iegūstot izšķirošu ietekmi pār AAS "Baltikums".

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama